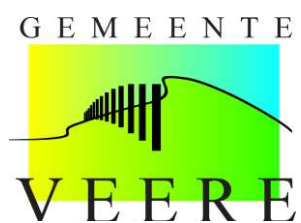

Registratie code : 19B.03309

KADERBRIEF 2019

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Topprioriteiten	5
1. Duurzaamheid	5
2. Balans toerisme, recreatie en leefbaarheid	6
3. Structuur en cultuur organisatie.....	7
4. Samenwerking en organisatie sociaal domein	9
5. Vraaggerichte woningbouw.....	9
6. Toekomstgericht maatschappelijk vastgoed	10
Programma's / werkprogramma	13
1. Programma Bestuur en ondersteuning	13
2. Programma Veiligheid.....	13
3. Programma Verkeer, vervoer en waterstaat.....	13
4. Programma Economie.....	14
5. Programma Onderwijs	14
6. Programma Sport, Cultuur en Recreatie	14
7. Programma Sociaal Domein.....	15
8. Programma Volksgezondheid en milieu	15
9. Programma VHROSV	16
10. Bedrijfsvoering	16
11. Autonome ontwikkelingen	16
Financiën	18
1. Financiële positie meerjarenramingen	18
2. Financiële dekking.....	18
3. Financieel gezond.....	20
4. Lokale lasten.	20
5. Budgettaire risico's.	21
Bijlagen	22
A. Prioriteiten 2020-2023.....	23
B. Autonome ontwikkelingen	26
C. Prioriteiten 2020-2023 t.l.v. tarieven	27

Inleiding

“Verder bouwen aan een gezond Veere”

Hierbij presenteren we u de eerste kaderbrief nieuwe stijl. We bouwen deze brief op aan de hand van ons werkprogramma, dat u vorig jaar vaststelde.

Bij het opstellen van de kaderbrief komen we tot de conclusie dat er veel op ons afkomt. We hebben te maken met ontwikkelingen die een flinke impact hebben op het meerjarenperspectief.

De tekorten in de meerjarenramingen komen onder meer door autonome ontwikkelingen, waarop we geen of bijna geen invloed hebben. We noemen hier de toenemende kosten van de jeugdzorg door volumegroei, de stijgende bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen, de algemene kostenontwikkeling voor materialen, inhuur van personeel, brandstof en energiekosten, de lagere opbrengst leges reisdocumenten (uitgifte voor 10 jaar) en toenemende complexiteit in ICT-systemen.

Verder willen we deze periode ons werkprogramma uitvoeren en zo de goede dingen doen voor Veere. We zetten o.a. in op:

- een Veerse toegang voor Wmo en Jeugdwet van een kwalitatief hoog niveau met ingang van 1-1-2020; voor 2020 trekken we hiervoor extra € 254.000 uit en vanaf 2021 structureel € 207.000;
- in het kader van toerisme willen we investeren in de vorming van een Zeeuws Regiofonds voor de suppletie van toeristisch zand; de jaarlijkse bijdrage voor Veere is € 350.000 en dekken we uit de toeristenbelasting;
- de uitkomsten en aanbevelingen uit het onderzoek naar de balans tussen de druk van het toerisme en de leefbaarheid in de kernen en het buitengebied opvolgen; voor het beperken van ongereguleerde verblijfsrecreatie (registratieplicht, vergunningenstelsel kamerverhuur en handhaving) ramen we structureel € 67.000;
- het in balans brengen van de uitvoeringsagenda Maatschappelijk Vastgoed en de financiën; we willen toekomstbestendige voorzieningen in de kernen en ook financieel gezond blijven; we stellen voor € 2,9 miljoen extra investeringsruimte te creëren vanuit de opbrengst precariobelasting kabels en leidingen en bestaande nog niet benutte budgetten voor het maatschappelijk vastgoed;
- verbeteren van de dienstverlening aan de frontoffice en aan de ondernemers door het aanstellen van twee casusregisseurs en versterken applicatiebeheer; de kosten ramen we op € 176.000 structureel;
- versterken van de organisatie daar waar de druk hoog is, te weten ruimtelijke ontwikkeling (o.a. als gevolg van de Omgevingswet), maatschappelijke ontwikkeling (anders organiseren in samenhang met toename van werk door decentralisatie sociaal domein) en juridische kwaliteit (voortdurende belasting van de organisatie door veel-procedeerders); de totale kosten ramen we op € 382.000 structureel.

We moeten alle zeilen bijzetten om dreigende tekorten op te lossen en de financiële ruimte te creëren die nodig is voor onze plannen. Het is onverantwoord om de rekening alleen bij de burgers te leggen. Dit vraagt offers van iedereen, van burgers, ondernemers, verblijvende toeristen en dagtoeristen. We stellen in deze kaderbrief dan ook voor om de onroerende zaakbelastingen, de toeristenbelasting en de parkeertarieven extra te verhogen met ingang van 2020.

De meicirculaire 2019 met informatie over de gemeentefondsuitkering is recent verschenen en nog niet helemaal doorgerekend. Het resultaat is dus niet verwerkt in deze kaderbrief, behalve de algemene index en de extra vergoeding voor de jeugdzorg

(deels). Een globale beoordeling maakt wel duidelijk dat deze circulaire geen nieuwe financiële ruimte geeft. We komen hier op terug bij de begroting 2020.

De uitvoeringsagenda Maatschappelijk Vastgoed is een onderdeel van het totale investeringsprogramma van Veere. Dit is een flinke opgave en trekt een zware wissel op de financiële huishouding van Veere. Uitgangspunt voor ons is dat we financieel gezond willen blijven. In deze kaderbrief geven we aan hoe we dit meetbaar maken.

Leeswijzer

In het eerste deel van de kaderbrief ligt de nadruk op inhoud. We starten met de topprioriteiten. Per topprioriteit geven we een schets wat we al aan het doen zijn. Ook vermelden we de ontwikkelingen, wat we kunnen doen om onze doelen te bereiken en wat we denken dat daar voor nodig is. We voegden het toekomstbestendig maken van het maatschappelijk vastgoed als topprioriteit toe. Hetzelfde doen we per (begrotings) programma op basis van de doelen uit het werkprogramma en uit bestaand beleid. Tot slot geven we aan welke autonome ontwikkelingen er zijn die effect hebben op de begroting en daarmee op de bedrijfsvoering.

In het tweede deel ligt de focus op de financiële positie van de gemeente. Wat is er aan budgetruimte beschikbaar? Wat vragen de topprioriteiten, het werkprogramma en wat zijn de risico's? Oftewel: Aan welke knoppen kunnen we draaien en waar liggen de keuzes?

We vertrouwen er op dat deze aanpak aansluit bij de wensen over onze samenwerking die uw raad heeft.

Domburg, juni 2019.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Veere.

Topprioriteiten

1. Duurzaamheid

In 2017 stelde de gemeenteraad het duurzaamheidsplan 2017 – 2020 vast. Uitvoeren van dit duurzaamheidsplan is één van de speerpunten van de gemeente Veere. In het duurzaamheidsplan definieerden we diverse routes die we de komende jaren verder uitwerken. Van ambitie via planvorming tot de werkelijke realisatie is een proces van lange adem. Aan de hand van diverse thema's geven we aan wat we de komende jaren willen doen om de Veeerse ambitie te realiseren.

Energietransitie

Het belangrijkste thema voor de komende periode zowel landelijk, regionaal als lokaal is de energietransitie. Onze ambities zijn een energie-neutrale organisatie in 2030 en een energie-neutrale gemeente in 2050. We kiezen ervoor om deze opgave programatisch op te pakken.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020 en verder?

- Uitvoering geven aan de Regionale Energiestrategie Zeeland. Deze visie maken we in 2019 en de uitvoering start vanaf 2020.
- Opstellen transitievisie warmte. Eén van de onderdelen uit de regionale strategie is het opstellen van het plan waarin we aangeven welke wijk of kern wanneer van het gas afgaat. Dit plan maken we in 2020. Hier zijn extra middelen voor nodig.
- Opstellen afwegingskader zonne-energie en kleine windmolens. Om in te spelen op allerhande verzoeken stellen we in 2020 een afwegingskader op.
- Onderzoek naar de inzet van aquathermie. Dit is de verzamelnaam voor de winning, opslag en distributie van warmte en/of koude uit riool-, afval-, drink- en oppervlaktewater. Samen met het Waterschap onderzoeken we in 2020 de mogelijkheden voor de inzet van aquathermie in Veere.
- We faciliteren nieuwe postcoderoosprojecten als die zich aandienen. De postcoderoosregeling vloeit voort uit het Energieakkoord 2013 en is bedoeld om de opwekking van lokale en duurzame energie te stimuleren.
- Verduurzamen bestaande woningvoorraad. We nemen deel aan diverse projecten om de bestaande woningvoorraad te verduurzamen. Als voorbeeld noemen we: Warmtescan, Platform Energiek Zeeland en Verduurzamen monumenten.
- Energieneutraal maken gemeentelijke gebouwen. De komende jaren maken we alle gemeentelijke gebouwen (bijna) energieneutraal; de kosten dekken we uit bestaande (project)budgetten (Maatschappelijk Vastgoed 2025, stelpost energiebesparing) of door onder te brengen in postcoderoosprojecten (compensatie).
- Aanpassen gemeentelijk materieelpark. Voor 2030 maken we het hele voertuigpark zero-emissie. Het knelpunt zijn de zwaardere bedrijfsvoertuigen. In 2020 herzien we het materieelplan om hier goed op te anticiperen.
- Optimaliseren rioolgemaal. Rioolgemaal zijn grote energiegebruikers. Door optimalisatie kunnen we het verbruik verminderen maar niet terugbrengen naar energieneutraal. Hiervoor moeten we dan ook compenseren. In 2021 doen we een voorstel hiertoe.
- Verminderen lichtmasten. Ook lichtmasten zijn grote energiegebruikers. Er is voldoende budget om het verbruik aanzienlijk te verminderen. Een maatregel die direct oplevert is het afstoten van lichtmasten; in 2020 komen we met een voorstel. De rest moeten we compenseren; hiervoor volgt een voorstel in 2021.

Klimaatadaptatie – verantwoord waterbeheer

Een ander belangrijk thema is klimaatadaptatie. De veranderingen in klimaat maken het noodzakelijk om na te denken over de effecten op de inrichting van de omgeving. We moeten naar een inrichting van de ruimte en het watersysteem wat zowel in droge, warme, als natte tijden voldoende functioneert.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020 en verder?

- Programma klimaatadaptatie. We stellen een programma klimaatadaptatie op.
- Klimaatstresstest en visie openbare ruimte. In 2019 voeren we de klimaatstresstest uit. Die vertalen we in 2019 naar een gemeentelijke nota Klimaatadaptatie. In de in 2020 op te stellen visie Openbare ruimte, nemen we onderdelen uit de stresstest - als meer ruimte voor waterberging, voor waterretentie en voor groen in de openbare ruimte - op.
- Uitvoeren verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (vGRP). Eind 2019 stellen we het geactualiseerde vGRP vast. In 2020 starten we met de uitvoering. We nemen nu op dat er (nog) geen extra middelen nodig zijn om de ambities uit het plan te realiseren. Dit omdat u als raad nog keuzes moet maken ten aanzien van het ambitieniveau. De tarieven zullen wel fors stijgen vanwege prijsstijgingen als gevolg van duurdere bouwmaterialen en energieprijzen.
- Waterbassins buitengebied. In 2019 maken we een nota Landelijk gebied als opvolger van de Landbouwnota. In samenspraak met de stakeholders in het buitengebied onderzoeken we de gevolgen van te droog en/of te nat en de mogelijkheden van waterbassins in het buitengebied. Voor experimenten en onderzoek zijn aanvullende middelen nodig.

Biodiversiteit

We willen een leefbare fysieke ruimte die zo is ingericht en onderhouden wordt dat het er schoon, heel veilig én aangenaam verblijven is, maar ook dat er ruimte is voor de natuurlijke ontwikkeling van planten en dieren.

Wat gaan we daarvoor doen in 2020 en verder?

- Geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken. Sinds 2015 gebruiken we steeds minder chemische bestrijdingsmiddelen. In 2019 is ook het gebruik van bestrijdingsmiddelen op sportvelden verboden. In 2020 kopen we daarom een machine om de sportvelden onkruidvrij te houden.
- *Biodiversiteit groen vergroten*. In 2021 stellen we nieuw beheerplan Groen op als uitwerking van de op te stellen visie Openbare ruimte in 2020. Biodiversiteit wordt daarin een belangrijk thema. In 2020 gaan we vooruitlopend op het nieuwe beheerplan al zaken voorbereiden en uitproberen. Zo gaan we proeven doen met een andere manier van maaien waarmee we de biodiversiteit vergroten.

In de vorige begroting (2019) is voor de uitwerking van het duurzaamheidsplan op de gebieden energietransitie en klimaatadaptie 4 x € 150.000 beschikbaar gesteld.

2. Balans toerisme, recreatie en leefbaarheid

In het werkprogramma is een belangrijk issue de toeristische druk(te). In dat kader starten we in 2019 met het onderzoek naar de balans tussen de druk van het toerisme en de leefbaarheid in de kernen en het buitengebied. De uitkomsten en aanbevelingen van dit onderzoek leiden mogelijk tot beleidswijzigingen. Vooruitlopend op de uitkomsten formuleren we al maatregelen die verdere groei van het toerisme kunnen beperken.

Onderdeel verblijfsrecreatie.

Door ruimte binnen onze regelgeving, maar ook door illegaal gebruik, zijn er de laatste jaren steeds meer toeristische verblijven bijgekomen. Dit geeft in sommige kernen overlast. Als we beter zicht krijgen op waar wat wordt verhuurd kunnen we ook beter reguleren. We willen de ongereguleerde groei van de verblijfsrecreatie beperken. We denken hierbij aan een registratieplicht en een vergunningenstelsel voor bijvoorbeeld kamerverhuur. Voor het formuleren, onderhouden en niet te vergeten het handhaven van het nieuwe beleid is extra formatie nodig.

Onderdeel parkeren en verkeer.

We stellen in deze kaderbrief ook voor om de tarieven voor 2020 extra te verhogen, om de begroting 2020 sluitend te maken. Dit betekent in de praktijk dat er in de parkeeropbrengsten geen ruimte meer is om te investeren of wijzigingen in het regime aan te brengen.

We verwachten dat we de komende jaren moeten investeren om parkeerdruk in kernen aan te pakken en tegelijkertijd de kwaliteit van bestaande parkeerterreinen te verbeteren. Het is ook niet denkbeeldig dat de opbrengsten af gaan nemen als gevolg van leefbaarheids-maatregelen. Tot slot moeten we de komende jaren meer huur gaan betalen voor de parkeerterreinen van het Waterschap.

In het nog vast te stellen nieuwe parkeerbeleid, naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek naar de leefbaarheid, is het wenselijk dat er ruimte over blijft om gewenste ontwikkelingen die hieruit voortvloeien ook nog te kunnen betalen. Dit kan door aanpassingen in tarieven, tijdvensters en uitbreiding van betaald parkeren. Gelet op het bovenstaande zal dit op zich al een forse uitdaging worden. In de nota Parkeren komen we met voorstellen (eind 2019).

3. Structuur en cultuur organisatie

In het werkprogramma geeft ons college aan veel aandacht te schenken aan de structuur en cultuur van de organisatie. Een aantal zaken hebben we al direct in gang gezet. Maar de structuur en cultuur van de organisatie dienen we natuurlijk permanent af te stemmen op ontwikkelingen om ons heen en op onze doelstellingen. Voor 2020 en volgende jaren noemen we in dit verband:

Ruimtelijke ontwikkeling.

De Omgevingswet leidt tot een volledige herziening van het stelsel van ruimtelijke regels. Ook de toenemende aandacht voor een duurzame samenleving, de CO₂ reductie en de energietransitie drukt een stempel op ons werk. Dit vraagt versterking van deze afdeling op het gebied van juridische planologie, milieudeskundigheid en administratieve ondersteuning.

In 2020 zullen we de sprong naar de Omgevingswet maken. Welke ambitie de raad ook kiest, de medewerkers zullen meer aan de voorkant van processen hun rol moeten pakken en meer integraal gaan werken. Dit vraagt een verandering in houding en gedrag, mogelijk een herschikking van taken of de aanpassing van een aantal taakprofielen. Of één en ander leidt tot extra formatie is de vraag. We komen nog een keer bij u terug als de Omgevingswet er is.

Maatschappelijke Ontwikkeling.

Op dit gebied willen we ons ontwikkelen van inhoudelijke beleidsmaker naar procesregisseur. Dit vraagt - in samenhang met een toename van het werk door de decentralisatie in het sociaal domein - om ook een andere "organisatie voor morgen" van de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling (MO). Op dit moment heeft de afdeling een smalle bezetting in relatie tot alle taken die hier liggen (Participatiewet, Wmo-Jeugd, gezondheid, cultuur en onderwijshuisvesting). Acties hiertoe zetten we al in gang

en krijgen in 2020 hun vervolg waarbij we de organisatie van deze afdeling verder afstemmen op de genoemde ontwikkelingen. Het extra budget hiervoor is € 58.500.

Dienstverlening aan de frontoffice en aan de ondernemers.

Dit jaar voerde adviesbureau Lysias een onderzoek uit naar mogelijke verbeteringen van onze dienstverlening aan de frontoffice en aan de ondernemers. Op basis hiervan zetten wij een verbeterplan op dat we in 2020 verder uitvoeren.

Dit verbeterplan gaat over het aanstellen van 2 fte. casusregisseurs en 0,5 fte applicatiebeheer Squit. Deels is hier al rekening mee gehouden in de huidige begroting. De regisseurs vormen de schakel tussen de ondernemer en de ambtelijke organisatie. Het belang van Squit als communicatiemiddel vergt specialistische kennis van een applicatiebeheerder.

Juridische kwaliteit.

We rondten het verbeterplan Juridische kwaliteit (naar aanleiding van de eerder Legal Audit) af. Daarbij hoort natuurlijk dat we ook maatregelen implementeerden om de juridische kwaliteit op orde te houden. De voortdurende belasting van de organisatie door veel-procedeerders vraagt wel om structureel extra uren inzet van juristen (€ 54.000).

Communicatie

In ons werkprogramma geven we aan voortdurend in gesprek te willen blijven met het maatschappelijk middenveld zoals verenigingen, dorps- en stadsraden en ondernemers. Daarbij vermeldde we steekwoorden als: van buiten naar binnen denken en van binnen naar buiten gaan, dialoog naast debat en samen in plaats van alleen. Ook is hiervoor een betere communicatie nodig is. Om de communicatievaardigheid van de organisatie te vergroten maken we in de tweede helft van dit jaar een plan van aanpak dat we de komende jaren verder willen uitvoeren en implementeren. Kern van dit plan van aanpak vormt het versterken van de cluster Communicatie. Daarnaast is het van belang om de vakafdelingen op het gebied van omgevingscommunicatie op te leiden en de communicatievaardigheden van de hele organisatie via training en coaching te verbeteren. Totaal ramen we hiervoor € 65.000.

Beloningsbeleid.

We geven in ons werkprogramma aan als Veere zelfstandig te willen blijven. Dat vraagt om een organisatie waarin we de personele bezetting in kwaliteit en continuïteit waarborgen. Gelet op de arbeidsmarktontwikkelingen neemt de al bestaande krapte aan capaciteit op de arbeidsmarkt de komende jaren verder toe. Dit noodzaakt in ons beloningsbeleid meer maatwerk toe te passen in de vorm van bijvoorbeeld arbeidsmarkttoelagen. We ramen hiervoor € 85.000.

We wisselden dat al eerder met u uit tijdens een kaderstellende avond met de algemene commissie rond het HR beleid op 30 oktober 2018.

Informatievoorziening.

In december 2018 stelde de raad het beleidsplan informatievoorziening 2018-2022 vast. Op basis van de daarbij vastgestelde kaders en ambities pakken we de komende jaren een aantal items op uit het daarop gebaseerde projectenportfolio. Hierin nemen we ook zaken mee die voortvloeien uit nieuwe wet- en regelgeving. Enkele belangrijke ontwikkelijnen zijn: het uitbreiden en moderniseren van digitale dienstverlening, de nieuwe omgevingswet, het data-gestuurd werken, het up-to-date houden van onze informatiearchitectuur en informatiebeveiliging/privacy. In 2020 willen we daarnaast een extra impuls geven aan het gebruik van een aantal kritische informatiesystemen. Er is geld geraamd om specifieke expertise in te huren en kleine (maatwerk)-aanpassingen te kunnen doen. Voor 2020 ramen we eenmalig € 30.000.

4. Samenwerking en organisatie sociaal domein

Tot en met 2019 is Porthos de toegang voor inwoners die zorg krijgen vanuit Wmo en Jeugdwet. Voor Veere gaat het om ruim 1600 inwoners/klanten. Voor die inwoners én nieuwe zorgvragers richten we vanaf 1 januari 2020 een nieuwe Veerse toegang in. Om deze overgang zo geruisloos mogelijk te laten verlopen, bouwen we voort op de goede resultaten van Porthos. De nieuwe Veerse toegang neemt de huidige taken van Porthos zoveel mogelijk één op één over. Als er specifieke expertise in de toegang nodig is waarvoor de Veerse schaal te klein is, onderzoeken we of samenwerking met andere gemeenten een oplossing is. Is dat niet het geval dan kopen we deze expertise apart in bij een uitvoerende organisatie (bijvoorbeeld bij een zorgaanbieder). Aan de hand van de criteria kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten maken we de keuze tussen zelfstandig uitvoeren of via samenwerking.

De toegang werkt volgens de Veerse visie op dienstverlening, waarbij de inwoner centraal staat. Een inwoner kiest zelf hoe (via welk kanaal) hij contact opneemt met de toegang. Daarna verstrekt de toegang snel en efficiënt de voorziening die nodig is: eenvoudig waar het kan. Voor een efficiënt proces werkt de toegang ook goed samen met uitvoerende organisaties als zorgaanbieders. Bij een goede samenwerking hoort ook een duidelijke rolverdeling tussen toegang en uitvoerende organisaties. De toegang bepaalt samen met de inwoner het doel van de zorg. De uitvoerende organisaties weten welke zorg daarbij past en zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. De toegang voert regie op het proces en bewaakt dat zorgprofessionals van uitvoerende organisaties samenwerken volgens het principe één gezin, één plan en één regisseur. De 2e helft 2019 staat in het teken van de concrete implementatie van de kaders die de raad begin 2019 heeft vastgesteld.

Porthos was vanaf het begin niet op het gewenste kwaliteitsniveau ingericht. We willen de Veerse Toegang op kwalitatief hoog niveau inrichten. Inclusief de kosten van ondersteuning vanuit de organisatie en implementatie houden we voor 2020 rekening met een kostenverhoging van € 254.000 en daarna € 207.000 per jaar.

5. Vraaggerichte woningbouw

In 2019 zijn we op diverse locaties gestart om voorafgaand aan woningbouwplannen met de omgeving te onderzoeken welke behoeften er precies leven. In 2020 gaan we hier mee door en gaan we deze werkwijze ook borgen in een nieuwe woonvisie. Deze visie ronden we begin 2020 af. De dorpsvisies zijn hierbij een belangrijke onderlegger. Maar ook en juist vooral de dialoog met inwoners en stakeholders.

Met het tot stand komen van de regionale woningbouwafspraken in 2019 kunnen we werken aan herstructureringsprojecten en kleine uitbreidingsplannen. In 2020 willen we in ieder geval aan de slag met een uitbreidingsplan in Aagtekerke en herstructureringsplannen in Veere (Oranjeplein), Vrouwenpolder (vrijkomende locatie supermarkt) en Serooskerke-Oost. Voor het afronden van de visie en vooral ook het opvolgen ervan, dus de kern in en praten met inwoners, zijn extra middelen nodig.

6. Toekomstgericht maatschappelijk vastgoed

In 2025 een maatschappelijk voorzieningen niveau dat aansluit bij de behoefte van de samenleving.

Het raadsbesluit 15 december 2016 behelst dat wij in 2025 een maatschappelijk voorzieningenniveau hebben dat aansluit bij de behoefte van de samenleving. De noodzakelijke functies per kern blijven voor ons leidend voor de benodigde voorzieningen, ondanks dat het in de maatschappelijke dialogen begrijpelijkerwijs snel over gebouwen gaat. De gemeenteraad stelde eind 2016 het beleid met een uitvoeringsagenda Maatschappelijk Vastgoed vast. Met deze uitgangspunten zijn wij aan de slag gegaan en in de afgelopen periode is gebleken dat deze agenda en de vertaling van de opgehaalde ambities vanuit de kernen, zowel financieel als op basis van kengetallen niet in balans zijn.

Vooropgesteld wordt dat het einddoel niet is gewijzigd. Aanvullend hierbij is dat onze voorzieningen afgestemd worden op het gebruik en voldoen aan de gewijzigde duurzaamheidsopgaven. De wijze waarop we dit willen behalen moet en wil het huidige college op een financieel verantwoorde, beheersbare wijze uitvoeren.

Een eerdere kostenraming in de orde van € 20 miljoen omvatte niet een volledig beeld. Een integrale kostenraming waarbij grond, bouwkosten, exploitatie en de gewijzigde bouwkundige eisen van het bijna energie neutraal bouwen (een vereiste voor overheidsgebouwen) en de nog te ontvangen resultaten vanuit het Integraal Huisvestingplan voor onderwijshuisvesting, moeten ons op korte termijn wel een volledig beeld geven. De overweging om onderdelen van het IHP voor de kernen uit de 1^e fase naar voren te halen, om tijdig gegevens aan te leveren voor de kaderbrief, is op verzoek van de schoolbesturen niet doorgezet. Reden hiervoor is dat ook het IHP een integrale afweging vergt. In het belang van het draagvlak voor de komende besluitvorming hebben wij het wenselijk geacht, deze gegevens van het IHP en (een aantal) gesprekken ter zake met de schoolbesturen, af te wachten. Deze zullen echter niet voor juli aanstaande in beeld en/of afgerond zijn.

Gezonde financiële balans

Een gezonde maatschappelijk voorzieningenportefeuille die aansluit bij onze samenleving vraagt ook om een integrale afweging met onze andere maatschappelijke investeringen. De begroting is het financiële afwegingskader voor 2020 en verdere jaren. Een te groot eenzijdig beslag op de gemeentelijke middelen, brengt (grote) risico's met zich mee. Dit is onverantwoord voor korte en lange termijn.

Een investering van € 43 miljoen staat in geen verhouding tot de investeringen die op dit moment in de boeken staan. Dit zou een stijging van 60% van de boekwaarden betekenen en daarmee een gelijke stijging van het financiële budget. De schuldpositie zal ook met ruim 80% stijgen. In de kengetallen verschuiven we naar een verhoogd risicoprofiel.

Dit was reden voor het college om een pas op de plaats te maken en het gesprek met de dorpen aan te gaan.

Betrokkenheid dorpen en onderwijs

Afgelopen maanden is getracht het onderscheid te duiden in het beoogde einddoel geformuleerd in het raadsbesluit van 2016 en het opgehaalde ambitieniveau van de kernen in 2017. Het begrip 'gewijzigde koers' is inmiddels ingebed. In de bestuurlijke gesprekken van afgelopen mei is draagvlak gevraagd voor de beoogde uitwerking van de uitvoeringsagenda.

Per kern is begrip gevraagd om in gezamenlijkheid te komen tot het behalen van onze opgave: in 2025 een passend aanbod aan maatschappelijke voorzieningen te hebben gerealiseerd.

Tussen 23 en 29 mei voerden wij gesprekken met betrokken partijen uit de kernen Aagtekerke, Serooskerke, Oostkapelle en Westkapelle. Tijdens de gesprekken lichtten wij de ontstane situatie toe.

In zijn algemeenheid is men kritisch over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de ambities om aan te sluiten op de behoefte van de inwoners. Zorgen zijn geuit over de zorgvuldigheid en draagvlak gezien de planning van het proces richting de begrotingsraad in november 2019. Kansen worden gezien in subsidiemogelijkheden voor duurzaamheidsmaatregelen. De kernen hebben hun teleurstelling geuit vanwege de grote inzet uit de kernen die tot begin 2018 in gezamenlijkheid heeft plaatsgevonden. Er is nu echter sprake van commitment in het behalen van het doel: het realiseren van een passend aanbod aan maatschappelijke voorzieningen.

Voor alle kernen in onze gemeente geldt: behoud van de maatschappelijke functies, in samenhang bezien en het verduurzamen volgens BENG. Voor de kernen uit de 1^e fase geven we hieronder de denkrichting aan, zoals besproken met de betrokkenen.

Oostkapelle:

- Handhaven en verduurzamen van de sporthal en renovatie van het verenigingsgebouw.
- Onderzoeken of twee bestaande schoolgebouwen te verduurzamen en geschikt te maken zijn voor het onderwijs met kinderopvang.
- Als uit onderzoek blijkt dat het vanuit financieel en/of ruimtelijk oogpunt niet haalbaar is, dan renoveren en verduurzamen we het verenigingsgebouw en combineren we het met de functie onderwijs (nieuwe aanbouw). Uitgangspunt is en blijft efficiënt gebruik van gezamenlijke ruimtes.

Aagtekerke:

- Onderzoek naar de wijze waarop we de dorpshuisfunctie kunnen behouden.
- Gymzaal renoveren, verduurzamen en eventueel geschikt maken voor bijeenkomsten en evenementen.

Serooskerke:

- De dorpshuisvoorziening voorlopig handhaven in huidige status. Renovatie en verduurzamen uitstellen tot toekomstplannen zwembad duidelijk zijn.
- Het renoveren of nieuw bouwen van het zwembadgebouw betrekken bij het onderzoek naar mogelijkheden voor particuliere investeringen.
- Onderzoek naar verduurzaming en uitbreiding van het bestaande schoolgebouw inclusief renoveren en verduurzamen van de gymzaal. We houden daarbij rekening met het onderwijs in Vrouwenpolder.
- Als uit onderzoek blijkt dat het bovenstaande vanuit financieel en/of ruimtelijk oogpunt niet haalbaar is, dan wordt nieuwbouw van school inclusief gymzaal in Serooskerke Oost de onderzoeksopgave.

Westkapelle:

- Onderzoek naar de wijze van behoud van de dorpshuisfunctie.
- Onderzoek naar renovatie en verduurzaming van één van de bestaande schoolgebouwen op basis van de uitkomsten van de actualisatie integraal huisvestingsplan onderwijs.
- Onderzoek naar renovatie en verduurzaming van de sportvoorziening, inclusief een passende uitbreiding waarmee tegemoet kan worden gekomen aan de meest prangende ruimtevraag.

Wij hebben op basis van de laatste gesprekken voldoende vertrouwen gekregen om ambities en einddoel naar elkaar toe te brengen in de komende maanden. Dit vraagt om nadere afstemming, concretisering van de uitvoeringsagenda waarbij de uitkomsten van het IHP, prognoses en financiële risico's integraal worden bezien. Wij verwachten de resultaten van dit proces in de begrotingsraad van november aan u te kunnen voorleggen.

Bij het toezenden van deze kaderbrief zijn de onderzoeken en gesprekken nog volop gaande. In het kader van transparantie richting begrotingsraad informeren wij u tussentijds schriftelijk over het verloop en de uitkomsten.

Extra investeringsruimte van € 2,9 miljoen.

Voor de 1^e fase Maatschappelijke Voorzieningen is er € 1,8 miljoen structureel beschikbaar. Dit bedrag bestaat ruwweg uit € 0,7 miljoen ruimte, zoals gepresenteerd bij het vaststellen van de uitvoeringsagenda, € 0,4 miljoen extra ruimte zoals besloten bij het vaststellen van de begroting 2019 en € 0,7 miljoen bestaande exploitatielasten van huidig vastgoed.

De kosten van de investeringen in het maatschappelijke voorzieningen en de onderwijshuisvesting zijn op dit moment nog niet volledig in beeld. Vooruitlopend hierop kijken we naar mogelijkheden voor extra investeringsruimte. In eerdere begrotingen hebben we de situatie toegelicht van de precariobelasting op kabels en leidingen. We hebben het nu over een opbrengst van € 1,8 miljoen over de periode 2016-2021. De gemeenteraad stond op het standpunt om de opbrengst terug te geven aan de burger. Dit kan via de belastingheffing of in de vorm van (maatschappelijke) voorzieningen voor inwoners. Een ander optie is om deze middelen te reserveren om het weerstandsvermogen van de gemeente te versterken.

Teruggave via de belastingheffing heeft niet onze voorkeur. Door het tijdsverloop ontstaat er steeds meer een verschil tussen de belastingplichtigen die (destijds) deze heffing via de energienota hebben betaald en de belastingplichtigen die de compensatie gaan ontvangen. Ook zijn er uitvoeringskosten aan verbonden bij de belasting-samenwerking. Voor het versterken van het weerstandsvermogen is er geen directe noodzaak.

We stellen voor om een bestemmingsreserve maatschappelijk voorzieningen in te stellen en de opbrengst precariobelasting kabels en leidingen (€ 1,8 miljoen) in deze reserve te storten. Deze reserve krijgt als doelstelling: het realiseren van maatschappelijke voorzieningen.

In de begroting bouwen we nu een stelpost maatschappelijke voorzieningen op. Dit is de structurele ruimte voor de dekking van investeringen in maatschappelijke voorzieningen en exploitatielasten. Zolang er geen investeringen zijn gedaan spreken we deze dekking nog niet aan en valt dit budget incidenteel vrij. We stellen voor om deze ruimte vanaf de begroting 2020 ook toe te voegen aan de bestemmingsreserve maatschappelijke voorzieningen. Voor 2020 en 2021 is dit € 1,1 miljoen.

Met deze voorstellen creëren we extra investeringsruimte van in totaal € 2,9 miljoen. Verder blijven we uiteraard in algemene zin op zoek naar dekking van de benodigde investeringen ten behoeve van de maatschappelijke voorzieningen.

Programma's / werkprogramma

1. Programma Bestuur en ondersteuning

Formatie Griffie

Het is gewenst dat de formatie van de griffie wordt uitgebreid naar 1,5 fte. De verwachting is dat deze uitbreiding vanaf 2020 structureel is. We ramen hiervoor jaarlijks € 25.000. Dit is exclusief administratieve ondersteuning en is nog in onderzoek.

Rechtspositiebesluit politieke ambtsdragers

In de loop van 2019 stelt de gemeenteraad de verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2019 vast. Hierin wordt nieuw geregeld:

- een vergoeding van de werkzaamheden als fractievoorzitter wordt voor de duur van het fractievoorzitterschap,
- betalen van reiskosten aan raadsleden voor bijwonen van vergaderingen van de gemeenteraad en commissies én voor de uitoefening van de functie, en
- dat de raadsleden eenmaal per jaar een bedrag ontvangen ter hoogte van het bedrag van de vergoeding van hun werkzaamheden voor één maand, waarmee zij voorzieningen kunnen treffen ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.

De hogere kosten ramen we jaarlijks op € 26.800.

2. Programma Veiligheid

Handhaving

Veiligheid is de basis voor leefbaarheid. Camera's ter beveiliging van parkeerterreinen en gemeentelijke eigendommen ondersteunen (het gevoel) van veiligheid. Nog niet alle terreinen voor betaald parkeren beschikken over camera's. Dit vraagt een investering van € 37.500.

3. Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

Bundelen verkeersstromen / uitvoering van het GVVP.

Veel acties uit het GVVP pakten we al op en voerden we uit of bereiden we voor. Voor drie onderwerpen is het vorig jaar opgenomen budget ontoereikend om de ambities te realiseren:

- Voor het realiseren van fietsparkeerplaatsen is er in 2020 eenmalig € 40.000 extra nodig om de ambitie uit het werkprogramma waar te maken.
- Er is structureel te weinig budget om kleine verkeerskundige aanpassingen te doen als burgers terechte klachten hebben over een verkeerssituatie. Daarom is het voorstel om het budget op te hogen met € 25.000.

De acties uit het GVVP staan tot 2022 in de begroting. Met de jaren na 2021 is bewust gewacht omdat we nog afspraken moeten maken met onze medewegbeheerders op Walcheren over prioritering. We doen dit in een gezamenlijke notitie "Gebieds Gerichte Aanpak" (GGA). Deze is in de maak. Hieruit volgen investeringsvoorstellen voor langere termijn.

Voor de volgende onderdelen uit het GVVP is óf binnen GGA verband al consensus of hebben geen direct verband met het GGA, of zijn nodig voor het maken van toekomstige keuzen:

- Tracéstudie naar de locatie van eventuele rondwegen bij Grijskerke en Aagtekerke, eenmalig een bedrag van € 30.000 in 2020.

- Onderzoek voor het aanpassen Van Dishoeckstraat en Singel voor verbetering verkeersveiligheid € 10.000 in 2021.
- Aanpassen Veerseweg t.b.v. verkeersveiligheid in 2023. Dit is een investering van € 50.000.

Beleidsplan Openbare Verlichting

Een onderdeel van het huidig beheerplan is het afstoten van een deel van onze lichtmasten. In 2020 dragen we een deel over aan het Waterschap. Dit kost eenmalig € 161.000 en moeten we nog bijdragen in het onderhoud.

Daarnaast willen we een deel van de masten verwijderen op locaties waar ze minder nodig zijn of juist minder gewenst in het kader van het licht en donkerbeleid. Dit kost eenmalig € 85.000. Daar staat tegenover dat we besparen op onderhoudskosten en energielasten.

4. Programma Economie

Zeeland in stroomversnelling

In de begroting 2018 is een bijdrage van € 1,-- per inwoner opgenomen voor deelname aan het fonds "Zeeland in Stroomversnelling". Dit is een gezamenlijk initiatief van de provincie Zeeland en de Zeeuwse gemeenten en vloeit voort uit het actieprogramma van de commissie Balkenende. De doelstelling van het fonds is het versterken van de economische structuur / clusters en het maken van een verbinding met de gemeentelijke opgaves en prioriteiten zoals vestigingsklimaat en leefbaarheid. Vanaf de begroting 2020 ramen we deze bijdrage structureel.

5. Programma Onderwijs

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

Onderzoek naar onderwijshuisvesting loopt parallel aan actualisatie van het integraal huisvestingsplan onderwijs. De bij topprioriteit 6 (Toekomstgericht maatschappelijk vastgoed) genoemde kaders voor onderwijs gaan uit van renoveren van schoolgebouwen, omdat deze gebouwen wellicht met minder geld nog prima 25 jaar mee kunnen. Overigens sluit dit aan bij de gedachte van circulair en duurzaam bouwen. Pas als uit onderzoek blijkt dat het financieel en/of ruimtelijk niet haalbaar is, kijken we naar nieuwbouw.

6. Programma Sport, Cultuur en Recreatie

Kijk op cultuur

In vervolg op het werkprogramma van de raad continueren we het subsidiebeleid voor cultuur. De aanbevelingen voortvloeiend uit de interviews Kijk op Cultuur werken we verder uit.

Zandsuppletie

Het strand erodeert sneller dan er zandsuppleties plaatsvinden. Daardoor worden de stranden smaller en dat levert problemen op voor de (strand)voorzieningen en de strandbebouwing. Rijkswaterstaat (RWS) suppleert (toevoegen van zand) uitsluitend voor het behoud van de basiskustnorm en niet voor toeristisch strand.

De Zeeuwse Kustvisie van 26 juni 2017 benoemt: 'Verkennen van aanvullende financiering voor voldoende breed en droog recreatiestrand.' Het idee is een Zeeuws regiofonds te vormen voor de suppletie van toeristisch zand, in combinatie met het reguliere werk van RWS voor de veiligheid en de scheepvaart (vaargeulen).

Voorlopig gaan we uit van een fondsomvang van € 1 miljoen per jaar. Hiermee kan gedurende de suppletie-periode van 4 tot 5 jaar een strandbreedte van 2,5 tot 10 km op een goed recreatief peil voor de Zeeuwse kustgemeenten gebracht worden. De bijdrage voor Veere is jaarlijks afgerond € 350.000. Dit is gebaseerd op het principe dat gemeenten bijdragen storten in het fonds naar rato van het aantal toeristische overnachtingen. Samen met RWS kijken we, gelet op de suppletiemethode en problematiek van strandbreedtes gemeenten, hoe we naar een grotere fondsomvang kunnen. Als dekking stellen we voor de toeristenbelasting met € 0,07 te verhogen.

Erfgoeddeal

Zeeuws breed wordt een zogenaamde Erfgoeddeal voorbereid. Er is structureel te weinig aandacht voor behoud en ontwikkeling van cultureel erfgoed door gebrek aan deskundigheid. In onderlinge samenwerking kan dit verbeteren. We ramen € 10.000 voor een eenmalige bijdrage aan deze samenwerking en vanaf 2021 jaarlijks € 5.000.

7. Programma Sociaal Domein

Autonome ontwikkelingen

Als we kijken naar de ontwikkeling van de kosten voor Wmo en Jeugd in 2019 houden we vanaf 2020 rekening met een structurele stijging van € 400.000 op de zorgverlening. In deze kaderbrief is rekening gehouden met een compensatie voor de gestegen kosten van de jeugdzorg van € 185.000 gedurende 3 jaar (2020 tot en met 2022). Dit is een aanname, vooruitlopend op de doorrekening van de meicirculaire 2019.

Participatiewet

We doen onderzoek naar de verbetering van de uitvoering van de participatiewet. Dit pakken we in GR-verband samen op met de uitvoeringsorganisatie Orionis. Gevolgen hiervan zijn nog niet in beeld te brengen.

Verder is in 2019 in GR-verband een onderzoek gedaan naar de wijze waarop we medewerkers van het uitvoeringsbedrijf Orionis inzetten in het onderhoud van de openbare ruimte. Er liggen kansen om medewerkers en middelen effectiever in te zetten. Dit kan door de medewerkers meer naar vermogen in te zetten. Vanaf 2020 zetten we stapsgewijs de verandering in gang.

8. Programma Volksgezondheid en milieu

Volksgezondheid

De uitwerking van de kadernota volksgezondheid vindt plaats met bestaande middelen. In 2019 starten wij met de ontwikkeling van een lange termijn visie 1^e lijn gezondheidszorg.

Milieu

Het beleid voor bodem is verouderd en moet worden herzien. Dat geldt ook voor het stookbeleid. De opvolging van het Beleid voor donker vraagt nog veel aandacht, evenals de voortdurende begeleiding van de RUD.

Afvalbeleidsplan

Eind 2019 stellen we het afvalbeleidsplan vast. Dan leggen we ook een besluit voor over de ingangsdatum van de wijzigingen. Er lopen nu nog diverse pilots. Het doel is reduceren van de hoeveelheid restafval. De gekozen methode bepaalt in belangrijke mate of de huidige tarieven voldoende zijn of dat ze gaan stijgen.

Operatie Steenbreek

In de raadsvergadering van 18 april jl. is besloten om de dekking voor het budget voor de periode 2020-2023 mee te nemen in de kaderbrief. Voor de jaren 2020 tot en met 2022 ramen we € 15.000 per jaar en voor 2023 € 20.000 (totaal € 65.000).

9. Programma VHROSV

Implementatie Omgevingswet

In 2020 komen de voorbereidingen voor de Omgevingswet (ingangsdatum 1-1-2020) in de eindfase. De invoeringskosten voor de Omgevingswet beslaan een heel groot deel van onze organisatie, zowel in mensen als in producten. De hele keten van beleid tot en met uitvoering krijgt met de Omgevingswet te maken, disciplines uit alle afdelingen zijn hierbij betrokken. Er is voor 2020 en 2021 een bedrag nodig van € 356.000. Dit is bedoeld voor invoeringskosten, opleiden, het maken van een cultuuromslag en extra eenmalige inzet die nodig is om voorbereid te zijn op de Omgevingswet.

De VNG heeft gemeenten een rekentool aangereikt die inzicht geeft in de kosten van de implementatie. Op basis daarvan komen de kosten fors hoger uit. Door samen te werken in de regio op het gebied van opleiden en kennisdeling besparen we en voorkomen we onnodige kosten.

Omgevingsvisie

De Omgevingswet vraagt een Omgevingsvisie als opvolger van de nog geldende Structuurvisie Veere. We maken deze visie na het 'Omgevingsplan plus'. In Zeeuws verband wordt gesproken over een Visie op het achterland als (natuurlijke) opvolger van de Kustvisie. Afhankelijk van de keuzes die de raad maakt over het gewenste proces, moeten we rekening houden met extra personele capaciteit.

10. Bedrijfsvoering

Toezicht en handhaving

Het cluster Toezicht en Handhaving beschikt over 1 elektrische auto die aan vervanging toe is. Daarnaast is er behoefte aan structureel 1 auto erbij (kosten € 28.500) In de zomermaanden en zeker in het hoogseizoen maken ook de parkeercontroleurs gebruik van auto's. Hiervoor volstaat huur van auto's.

Beloningsbeleid

Zie toelichting bij topprioriteit 3 (structuur en organisatie).

11. Autonome ontwikkelingen

Burgerzaken

In 2019 beschikt iedere volwassenen over een 10 jaar geldig reisdocument (in plaats van 5 jaar geldig). Dit betekent een verwacht terugval in de legesopbrengsten van € 90.000 t.o.v. 2018.

Kinderopvang

Vanaf 2018 hebben we te maken met de wet harmonisatie kinderopvang. Dit vergt een andere manier van financiering die leidt tot een lagere bijdrage vanuit de gemeente voor kinderopvang. We kunnen hierdoor een voordeel inboeken van € 75.000.

Samenwerking belastingen

De samenwerking belastingen is evenals Porthos gebaseerd op de gastgemeente-constructie. In de overeenkomst met de gemeente Middelburg is geregeld dat gemeenten die zelf nog geen samenwerkingsverband huisvesten, de doorberekening

van de overheadkosten gemaximeerd wordt op 50%, tot het moment dat de betreffende gemeente zelf een samenwerkingsverband huisvest. We gaan er vanuit dat, op het moment dat de samenwerking Porthos wordt beëindigd (1-1-2020), we teruggaan van 100% naar 50% van de overheadvergoeding. Het voordeel bedraagt € 95.000.

Voor de bedrijfsvoering spelen er een aantal autonome ontwikkelingen waarmee we rekening moeten houden. Voor 2020 en volgende jaren noemen we:

Kostenontwikkeling algemeen

De kosten op de onderdelen inkoop bouwmaterialen, brandstof en energie en de inhuur materieel en vakmensen stijgen explosief. Dit betekent noodzakelijkerwijs verhoging van:

- al verleende kredieten en het budgetniveau voor wegen en riolering;
- budgetniveau inkoop brandstof voor en onderhoud van voertuigen;
- budgetniveau inkoop energie (gevolg belastingmaatregelen).

Uitbreiding en achterstallig onderhoud areaal.

Voor de nieuwe toiletvoorziening op de parkeerplaats Roosjesweg ramen we nog schoonmaakkosten.

In de bewegwijzering Nederlandse Bewegwijzeringsdienst (voorheen ANWB) ontstond achterstallig onderhoud doordat het beschikbare budget meerjarig onvoldoende was om al het noodzakelijke ook uit te voeren. Het is noodzakelijk dit achterstallig onderhoud in te lopen en het is het meest efficiënt dit in één keer te doen.

Gemeentehuis

De afgelopen jaren onderging het twintig jaar oude gemeentehuis op een aantal onderdelen (hal; raadzaal, bedrijfsrestaurant) een update. Dit jaar doen we dat ook voor de beveiliging en telefoonvoorziening in het gebouw. Dit alles passend bij onze dienstverleningsvisie dat we al onze kanalen (dus ook het fysieke huis van de gemeente) beschikbaar houden. Voor de komende jaren zien we vooral de druk op de capaciteit van het gemeentehuis: ruimtegebrek. Om hieraan het hoofd te bieden, willen we begin 2020 de interne huisvesting grondig resetten en daarbij een deel van de ook twintigjarige kolossale werkplekken vervangen door kleiner en flexibeler meubilair. Zo kunnen we beter gebruik maken van de beschikbare ruimte.

Ict

De Ict ondersteunt de primaire processen in toenemende mate. Door koppelingen van systemen (intern en in de keten) neemt de complexiteit toe. Het aantal gebruikers neemt met de groei van de organisatie ook toe. Dit alles vraagt om uitbreiding hardware, doorontwikkeling van koppelingen en waar nodig gebruik van specifieke externe deskundigheid.

Financiën

1. Financiële positie meerjarenramingen

De financiële positie actualiseren we op basis van de uitgangspunten voor het opstellen van de meerjarenramingen 2020-2023 (zie apart document bij raadsvoorstel: 19B.03550), de autonome ontwikkelingen en de begrotingswijzigingen uit 2019 die een structureel gevolg hebben voor 2020 e.v..

Verder verwerken we de financiële gevolgen voor respectievelijk de topprioriteiten en de programma's uit het werkprogramma. De financiële paragraaf ziet er dan als volgt uit.

meerjarenramingen bedragen x 1.000	2020	2021	2022	2023
Saldo meerjarenramingen begroting 2019	€ -	€ -	€ -292	€ -292
Bijstelling o.b.v. uitgangspunten	€ 836	€ 923	€ 892	€ 936
Autonome ontwikkelingen	€ 607	€ 424	€ 418	€ 423
Saldo begrotingswijzigingen	€ -179	€ -187	€ -199	€ -199
Tekort in meerjarenramingen 2020-2023	€ 1.263	€ 1.159	€ 819	€ 868

prioriteiten werkprogramma bedragen x 1.000	2020	2021	2022	2023
Duurzaamheid	€ 40	€ -	€ -	€ -
Balans toerisme-recreatie en leefbaarheid	€ 122	€ 67	€ 67	€ 67
structuur en cultuur organisatie	€ 427	€ 478	€ 478	€ 478
Samenwerking en organisatie Sociaal Domein	€ 254	€ 207	€ 207	€ 207
Vraaggerichte woningbouw	€ -	€ -	€ -	€ -
Toekomstig maatschappelijk vastgoed	€ -	€ -	€ -	€ -
Programma's werkprogramma/begroting				
Bestuur en ondersteuning	€ -	€ -	€ -	€ -
Veiligheid	€ -	€ -	€ -	€ -
Verkeer- en vervoer	€ 260	€ 184	€ 200	€ 215
Economie	€ 22	€ 22	€ 22	€ 22
Onderwijs	€ -	€ -	€ -	€ -
Sport- en cultuur	€ 407	€ 416	€ 416	€ 416
Sociaal Domein	€ -	€ -	€ -	€ -
Volksgesondheid en milieu	€ 15	€ 15	€ 15	€ 20
VHROSV	€ 326	€ 60	€ 40	€ 40
Bedrijfsvoering	€ 186	€ 133	€ 133	€ 133
Saldo meerjarenramingen (tekort)	€ 3.322	€ 2.742	€ 2.398	€ 2.466

In de planning 2020-2023 zijn ook incidentele prioriteiten opgenomen tot een bedrag van € 1,3 miljoen.

2. Financiële dekking.

Structureel

Na verwerking van de uitgangspunten voor de begroting, de begrotingswijzigingen 2019 en de prioriteiten 2020-2023 ziet het te dekken tekort als volgt uit:

meerjarenramingen bedragen x 1.000	2020	2021	2022	2023
saldo totaal	€ 3.322	€ 2.742	€ 2.398	€ 2.466
waarvan incidenteel (incl. autonoom)	€ 977	€ 125	€ 95	€ 100
structureel tekort	€ 2.346	€ 2.616	€ 2.303	€ 2.366

We stellen voor het structurele tekort als volgt te dekken:

meerjarenramingen bedragen x 1.000	2020	2021	2022	2023
dekking				
Toeristenbelasting	€ 1.152	€ 1.152	€ 1.152	€ 1.152
Parkeerheffingen	€ 421	€ 421	€ 421	€ 421
Onroerende zaak belasting/forensenbelasting	€ 140	€ 140	€ 140	€ 140
Algemene uitkering	€ 735	€ 735	€ 735	€ 665
Totaal dekking	€ 2.448	€ 2.448	€ 2.448	€ 2.378

Toeristenbelasting

We verwachten voor 2020 en volgende jaren een hogere opbrengst toeristenbelasting. Dit kunnen we als volgt specificeren:

1. Een groei in 2018 van ca. 150.000 overnachtingen.
2. Een autonome groei in 2019 van het aantal overnachtingen met 5%. Dit heeft te maken met de aanscherping in de verordening toeristenbelasting met ingang van 2019 op het punt van de bedrijfsmatig verhuurde accommodaties en de algemene groei die we verwachten voor 2019. De afgelopen 3 jaar was er sprake van een groei van 5 tot 8% per jaar.
3. Naast de inflatieverhoging van € 0,05 met ingang van 2020 stellen we voor om een extra verhoging met € 0,12 door te voeren. Van deze extra verhoging dient € 0,07 er voor om de jaarlijkse kosten van zandsuppletie te dekken. De andere € 0,05 zetten we in als dekking van overige hogere uitgaven die een relatie hebben met recreatie en toerisme.

Parkeerheffingen

We stellen voor om met ingang van 2020 de uurtarieven te verhogen met € 0,30 en de tarieven voor dagkaarten met € 1,--.

Onroerende zaakbelastingen en forensenbelasting

We stellen voor om deze belastingen extra te verhogen met 2% met ingang van 2020.

Algemene uitkering

Voor 2020 ontvangen we compensatie voor inflatie (€ 550.000) in de algemene uitkering. Verder hebben we, voortuitlopend op de doorrekening van de meicirculaire 2019, voor 2020 tot en met 2022 een aanname verwerkt als compensatie voor de gestegen kosten van de jeugdzorg van € 185.000 per jaar.

Incidentele prioriteiten

In deze kaderbrief zijn incidentele prioriteiten voor 2020 – 2023 tot een bedrag van € 1,297 miljoen. We dekken dit bedrag uit de volgende incidentele middelen:

- a. Rekeningsaldo 2018, na aftrek van de over te boeken budgetten (dekking via algemene reserve): € 364.000.
- b. Vrijval van een voorziening in de loop van 2019 (dekking via de algemene reserve): € 585.000.
- c. Gedeeltelijk vrijval van de stelpost maatschappelijk vastgoed 2019 inzetten voor de begroting 2020 (€ 318.000). Vanaf 2020 reserveren we deze vrijval voor het Maatschappelijk Vastgoed.
- d. Bestaande budget Omgevingswet (2019): € 30.000.

3. Financieel gezond.

In het werkprogramma hebben we o.a. als doelstelling aangegeven dat we willen bouwen aan een in financieel opzicht gezond Veere. In de loop van de tijd hebben we in voorgaande P&C-documenten (begroting, kadernota e.d.) financiële kengetallen genoemd. Deze kengetallen zijn o.a. voor de provincie in het toezicht op gemeenten signaleringswaarden. We kiezen als uitgangspunt voor een gezonde financiële positie: gemiddeld risicovol. Dit betekent concreet de volgende uitgangspunten:

- De schuldquote is maximaal 130% van het totale saldo van de baten van de begroting; dit geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.
- De solvabiliteitsratio is minimaal 20%; dit geeft de mate aan waarin de gemeente aan haar verplichtingen kan voldoen.
- De grondexploitatie is maximaal 35%; dit percentage geeft aan de waarde van de grond in verhouding tot de totale baten.
- De structurele exploitatieruimte is 0% of hoger; dit geeft aan dat de begroting structureel in evenwicht is of structurele ruimte heeft.
- Belastingcapaciteit is maximaal 105% van het landelijk gemiddelde (woonlasten meerpersoonshuishouden).

	A. Minst risicovol	B. Gemiddeld risicovol	C. Meest risicovol
netto-schuldquote	<90%	90-130%	>130%
netto-schuldquote gecorrigeerd	90%	90-130%	>130%
solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

4. Lokale lasten.

Onroerende zaakbelastingen

In het dekkingsvoorstel voor de begroting 2020 stellen we voor om de OZB extra te verhogen met 2%. De totale verhoging (inclusief inflatie) komt dan op 4% voor 2020.

Afvalstoffenheffing

Het uitgangspunt ten aanzien van de afvalstoffenheffing is 100% kostendekking. Dit betekent dat we de kapitaallasten van nieuwe investeringen en de hogere exploitatiekosten (incl. BTW) in de tarieven doorberekenen op grond van de investeringsplanning. De voorziening afvalstoffenheffing heeft als functie om, zolang 100% kostendekking nog niet is bereikt en de voorziening toereikend is, het verschil te dekken tussen de lasten (inclusief rente en BTW) en baten van de afvalinzameling en -verwerking. In 2020 en 2021 zijn de laatste onttrekkingen aan de voorziening gepland. Vanaf 2022 is deze volledig benut.

Op dit moment lopen er pilots ten aanzien van het scheiden van huishoudelijk restafval. De keuze die de raad hierover in het najaar gaat maken is bepalend voor de kosten en de hoogte van de tarieven afvalstoffenheffing. Bij de begroting werken we dit uit.

Rioolheffing

Met betrekking tot de rioolheffing is het uitgangspunt 100% kostendekking. Het beleid ten aanzien van het rioolheffing is dat we de kapitaallasten van nieuwe investeringen

en de hogere exploitatielasten (incl. BTW) in de tarieven doorberekenen op grond van de investeringsplanning. De investeringsvolumes en exploitatielasten zijn gebaseerd op het gemeentelijk rioleringsplan.

In het najaar is een herziening van dit plan gereed en dient als onderbouwing voor het tarief de komende jaren. De eerste berekeningen wijzen uit dat we rekening moeten houden met een stijging van de rioolheffing met 8-10%. Hierin nemen we mee een algemene kostenontwikkeling op al geplande investeringen van 10% en een stijging van de energiekosten (o.a. door belastingmaatregelen) van 25%.

Lastendruk

Het voorgaande betekent dat een huishouden (zowel eenpersoon als meer persoons) rekening moet houden met een stijging van de lastendruk in 2020 van 4 tot 4,5%.

5. Budgettaire risico's.

We signaleren nog de volgende budgettaire risico's.

1. De gesprekken over een nieuwe CAO per 1-1-2019 lopen op dit moment nog steeds. In de begroting 2019 hielden we rekening met een stijging van de loonkosten met 3%. Voor 2020 houden we rekening met 2,9%. Als we kijken naar de inzet van de vakbonden en de reactie van de VNG/werkgevers bestaat de kans dat de stijging hoger uitvalt.
2. In de aanloop naar de invoering van de Omgevingswet verwachten we minder aanvragen voor een omgevingsvergunning en als gevolg daarvan een lagere legesopbrengst.
3. Op het moment van vaststellen van de kaderbrief 2019 door ons college was de meicirculaire 2019 net uitgebracht. Inmiddels hebben we die globaal doorgerekend en komen tot de conclusie dat er sprake is van een slecht meerjarenperspectief. We komen daar op terug bij de begroting 2020.
4. Voor de compensatie van de gestegen kosten in de jeugdzorg hebben we op basis van informatie die begin mei bekend werd een inschatting gedaan.
5. Op dit moment loopt er een onderzoek naar het gemeentefonds omdat er knelpunten zaten in de verdeling (o.a. de middelen voor het sociaal domein). In het onderzoek loopt ook de verhouding van de eigen inkomsten (toeristenbelasting en forensenbelasting) tot de totale uitkering. Dit kan tot herverdeel effecten leiden met ingang van 2021.
6. Inmiddels zijn er begrotingen 2020 van gemeenschappelijke regelingen ontvangen die in juli in de gemeenteraad aan de orde komen. Die begrotingen hebben financiële consequenties (hoger dan de VZG-richtlijn) die zijn nog niet meegenomen.

Bijlagen

- I. Prioriteiten 2020-2023.
- II. Autonome ontwikkelingen.
- III. Prioriteiten 2020-2023 t.l.v. tarieven.

A. Prioriteiten 2020-2023

Topprioriteit/programma	Structureel/ Incidenteel	Omschrijving	Investering	2020	2021	2022	2023	Dekking				
			lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten		
1. Duurzaamheid	Incidenteel	Opstellen visie Openbare Ruimte (klimaatadaptatie en gasloos)		40							AR	
Totaal 1. Duurzaamheid			0	40								
2. Balans toerisme- recreatie en leefbaarheid	Incidenteel	Huisvestingsverordening		15							AR	
2. Balans toerisme- recreatie en leefbaarheid	Incidenteel	Nota parkeren		P.M.								
2. Balans toerisme- recreatie en leefbaarheid	Structureel	Anders inzetten van parkeerterreinen		P.M.								
2. Balans toerisme- recreatie en leefbaarheid	Incidenteel	Formuleren vergunningenstelsel en registratieplicht		40							AR	
2. Balans toerisme- recreatie en leefbaarheid	Structureel	Handhaven vergunningenstelsel en registratieplicht (0,5 FTE)		40	40	40	40	40	40	40	B	
2. Balans toerisme- recreatie en leefbaarheid	Structureel	Formatie handhaving kamerverhuurbeleid registratie en vergunningen (0,5 FTE).		27	27	27	27	27	27	27	B	
Totaal 2. Balans toerisme- recreatie en leefbaarheid			0	122	67	67	67	67	67	67		
3. Structuur en cultuur organisatie	Structureel	Verbeterplan Dienstverlening Frontoffice en bedrijven - 2 casus regisseurs		116	80	152	80	152	80	152	80	BB
3. Structuur en cultuur organisatie	Structureel	Verbeterplan Dienstverlening Frontoffice en bedrijven - applicatiebeheer Squit		24	24	24	24	24	24	24	24	B
3. Structuur en cultuur organisatie	Structureel	Juridische kwaliteit - Extra inzet juristen i.v.m. veelprocedeerders		54	54	54	54	54	54	54	54	B
3. Structuur en cultuur organisatie	Structureel	BAG controles/verwerking (0,5 FTE)		24	24	24	24	24	24	24	24	B
3. Structuur en cultuur organisatie	Structureel	Ambtelijke capaciteit afdeling maatschappelijke ontwikkeling		59	59	59	59	59	59	59	59	B
3. Structuur en cultuur organisatie	Incidenteel	Informatiebeleid - Extra impuls gebruik kritische informatiesystemen		30								AR
3. Structuur en cultuur organisatie	Structureel	Ambtelijke capaciteit afdeling ruimtelijke ontwikkeling		135	180	180	180	180	180	180	180	B
3. Structuur en cultuur organisatie	Structureel	Communicatie - capaciteit inhuur		40	40	40	40	40	40	40	40	B
3. Structuur en cultuur organisatie	Structureel	Communicatie - training organisatie		25	25	25	25	25	25	25	25	B
Totaal 3. Structuur en organisatie			0	507	80	558	80	558	80	558	80	
4. Samenwerking en organisatie sociaal domein	Structureel	Nieuwe toegang Wmo- en Jeugdwet		254	207	207	207	207	207	207	207	B
Totaal 4. Samenwerking en organisatie sociaal domein			0	254	207	207	207	207	207	207	207	
5. Vraaggerichte woningbouw	Incidenteel	Vraaggerichte woningbouw - onderzoeken in de kernen		P.M.								
Totaal 5. Vraaggerichte woningbouw												
6. Toekomstig maatschappelijk vastgoed	Structureel	Maatschappelijk Vastgoed		P.M.								
Totaal 6. Toekomstig maatschappelijk vastgoed												
Verkeer, vervoer en waterstaat	Structureel	Upgrade toiletgebouwen, investering - doorschuiven naar 2021		-2	-15							B
Verkeer, vervoer en waterstaat	Structureel	Upgrade toiletgebouwen, exploitatielasten - doorschuiven naar 2021		-33								B

Topprioriteit/programma	Structureel/ Incidenteel	Omschrijving	Investering	2020	2021	2022	2023	Dekking			
				lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten		
Economie	Structureel	Bijdrage Zeeland in Stroomversnelling		22	22	22	22		B		
Totaal Economie			0	22	22	22	22				
Sport, cultuur en recreatie	Incidenteel	Erfgoeddeal		10					AR		
Sport, cultuur en recreatie	Incidenteel	Beelden stadhuis, aanvullende onderzoeken		20					AR		
Sport, cultuur en recreatie	Structureel	Erfgoeddeal		0	5	5	5		B		
Sport, cultuur en recreatie	Structureel	Strandbewaking Neeltje Jans		7	7	7	7		B		
Sport, cultuur en recreatie	Structureel	Aanpassing convenant Veerse Meer		20	20	20	20		B		
Sport, cultuur en recreatie	Structureel	Andere inzet Orionis							B		
Sport, cultuur en recreatie	Structureel	Zandsuppleties		350	350	350	350		B		
Sport, cultuur en recreatie	Structureel	Uitwerking overeenkomst met het Waterschap over de huur van stranden.			34	34	34		B		
Totaal Sport, cultuur en recreatie			0	407	416	416	416				
Volksgezondheid en milieu	Incidenteel	Operatie Steenbreek		15	15	15	20		AR		
Totaal volksgezondheid en milieu			0	15	15	15	20				
VHROSV	Incidenteel	Ontwikkelbudget ruimtelijke plannen				40	40		AR		
VHROSV	Incidenteel	Omgevingswet invoering		326	30	60			AR		
Totaal VHROSV			0	326	30	60	40	40			
Bedrijfsvoering	Incidenteel	Uitrusting Toezichthouders - Aanschaf iPads BOA's met squatmodule		4					AR		
Bedrijfsvoering	Incidenteel	Uitrusting Toezichthouders - Elektrische auto bestickeren en voorzien van blackbox		2					AR		
Bedrijfsvoering	Structureel	Uitrusting Toezichthouders - Aanschaf elektrische auto	29	0	6	6	6		B		
Bedrijfsvoering	Structureel	Uitrusting Toezichthouders - Exploitatielasten elektrische auto		4	4	4	4		B		
bedrijfsvoering	Structureel	Verhoging aanschafwaarde bestaande prioriteit - Aanschaf Ford transit connect	10	0	1	1	1		B		
bedrijfsvoering	Structureel	Auto onderhoud parkeerautomaten (tweedehands)	15	0	3	3	3		B		
bedrijfsvoering	Structureel	Auto onderhoud automaten , exploitatielasten		3	3	3	3		B		
Bedrijfsvoering	Incidenteel	Auto t.b.v. onderhoud aan parkeerautomaten bestickeren en voorzien van blacbox		2					AR		
Bedrijfsvoering	Structureel	Uitrusting Toezichthouders - Aanschaf Handy's	20	0	4	4	4		B		
Bedrijfsvoering	Structureel	Uitrusting Toezichthouders - porto aansluiten op P2000		9	9	9	9		B		
bedrijfsvoering	Structureel	Aanschaf machine t.b.v. chemievrij onkruidbeheer sportvelden	25	0	3	3	3		B		
bedrijfsvoering	Structureel	Aanschaf schrobzuigmachine	8	0	1	1	1		B		
Bedrijfsvoering	Structureel	Beloningsbeleid		85	85	85	85		B		
Bedrijfsvoering	Structureel	Formatie gegevensbeheer verhogen van 0,8 naar 1 FTE		14	14	14	14		B		
bedrijfsvoering	Incidenteel	Budget t.b.v. externe ondersteuning voor gebiedsontwikkelingen in voorbereiding in o.a. Aagtekerke en Serooskerke		60					AR		
Totaal bedrijfsvoering			107	185	133	133	133				
Totaal			2.309	2.148	119	1.705	122	1.709	131	1.735	137

Legenda

Kolom dekkingen

Begrotingssaldo	B
Bestaande budgetten	BB
Algemene reserve	AR
Bijdragen derden	BD

Bedragen x € 1.000

B. Autonome ontwikkelingen

Programma	Structureel/ Incidenteel	Omschrijving	Investering	2020	2021	2022	2023	Dekking			
				lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Bestuur en ondersteuning	Incidenteel	Organiseren verkiezingen Ondernemingsraad		1							B
Bestuur en ondersteuning	Structureel	Budget Ondernemingsraad - T.b.v. advies vragen bij externe partij		3	3	3		3			B
Bestuur en ondersteuning	Incidenteel	Procesbeschrijvingen t.b.v. de rechtmatigheidsverklaring in 2021		80							B
Bestuur en ondersteuning	Structureel	Lease hardware uitbreiding, extra capaciteit infrastructuur, doorontwikkelingen		80	80	80		80			B
Bestuur en ondersteuning	Structureel	Minder leges reisdocumenten ivm geldigheid van 5 naar 10 jaar		90	90	90		90			B
Bestuur en ondersteuning	Structureel	Uitbreiding formatie griffie		25	25	25		25			B
Bestuur en ondersteuning	Structureel	Nieuw Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.		27	27	27		27			B
Veiligheid	Structureel	Hogere bijdrage VRZ		118	132	127		132			B
Veiligheid	Structureel	Hogere bijdrage RIEC en Taskforce		3	3	3		3			B
Veiligheid	Structureel	Verhoging budget integrale veiligheid i.v.m. hogere bijdragen aan diverse instellingen.		2	2	2		2			B
Verkeer, vervoer en waterstaat	Incidenteel	Achterstallig onderhoud bewegwijzering wegwerken		125							B
Onderwijs	Structureel	Verlagen budget hamronisatie kinderopvang i.v.m. gewijzigde regelgeving		-75	-75	-75		-75			B
Sport,cultuur en recreatie	Structureel	Installaties zwembad - Indexering en raming incl. btw. SPUK subsidie is nog niet opgenomen.	12	0	1	1		1			B
Sport,cultuur en recreatie	Structureel	Renovatie/nieuwbouw zwembad - Indexering en raming incl. btw. SPUK subsidie is nog niet opgenomen. (17,5% van investering)	42	1	2	2		2			B
Sport,cultuur en recreatie	Structureel	Up-grading zwembad d.m.v. overkapping - Indexering en raming incl. btw. SPUK subsidie is nog niet opgenomen. (17,5% van investering)	24	0	1	1		1			B
Volksgezondheid en milieu	Structureel	RUD - Door wijziging takenpakket mogelijk andere bijdrage		p.m.							B
Bedrijfsvoering	Structureel	Overheadvergoeding aan samenwerking belastingen verlagen naar 50% door		-95	-95	-95		-95			B
Diverse	Structureel	10% kostenstijging voor reeds bestaande exploitatiebudgetten door prijsontwikkeling materialen en inhuur		145	145	145		145			B
Diverse	Structureel	10% kostenstijging voor reeds bestaande investeringen door prijsontwikkeling	136	2	7	7		7			B
Diverse	Structureel	Kostenstijging door prijsontwikkeling brandstof		25	25	25		25			B
Diverse	Structureel	25% stijging door o.a. belastingmaatregelen		50	50	50		50			B
Totaal			214	607	0	424	0	418	0	423	0

Legenda

Kolom dekkingen

Begrotingssaldo B

Bedragen x € 1.000

C. Prioriteiten 2020-2023 t.l.v. tarieven

Taakveld	Structureel/ Incidenteel	Omschrijving	Investering	2020		2021		2022		2023		Dekking
				lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	
Afval	Incidenteel	Afvalbeleidsplan		p.m.								T
Afval	Structureel	Vervanging 41 ondergrondse glascontainers	144	2	2	17	17	17	17	17	17	T
Afval	Structureel	Vervanging 11 stuks plastic containers (niet pers)	39	1	1	4	4	4	4	4	4	T
Afval	Structureel	1000 stuks minicontainers (aanvulling voorraad)	25	0	0	3	3	3	3	3	3	T
Afval	Structureel	Vervanging 25 ondergrondse containers restafval	125			2	2	14	14	14	14	T
Afval	Structureel	Vervanging 25 ondergrondse containers restafval	125					2	2	14	14	T
Afval	Structureel	Vervanging 25 ondergrondse containers restafval	125							2	2	T
Riolering	Structureel	Krediet grondwatervoorziening 20jr	23							0	0	T
Riolering	Structureel	Krediet grondwatervoorziening 50jr	32							0	0	T
Riolering	Structureel	Krediet vergroten persleiding	132							2	2	T
Riolering	Structureel	Krediet vervangen bestaande riolering, afkoppeling en knelpunten	548							8	8	T
Riolering	Structureel	Krediet vervangen drainage	64							1	1	T
Riolering	Structureel	Krediet vervangen hoofdrioolgemalen	88							1	1	T
Riolering	Structureel	Energietransitie, rioolgemalen										T
Riolering	Structureel	Verantwoord waterbeheer		p.m.								T
Riolering	Structureel	Prijsontwikkeling energie riolering		32	32	32	32	32	32	32	32	T
Totaal			1.469	35	35	58	58	72	72	100	100	

Legenda

Kolom dekkingen

Tarieven T

Bedragen x € 1.000